

Jak navrhnout agrolesnický systém

Zuzana Špaková

www.stromyvpoli.cz

Alliance 2015

towards the eradication of poverty

Sít' poradenství pro udržitelné zemědělství s nižší uhlíkovou stopou na území ČR

Tento projekt je financován Evropskou unií v rámci Národního plánu obnovy.

vyškolit 70 zájemců, kteří aplikují znalosti přímo ve svém hospodářství nebo je využijí pro poradenskou činnost. Oslovit dalších 150 zájemců z řad zemědělské a odborné veřejnosti a studenty. Vytvořit edukační videa a platformu pro sdílení informací.

Realizace projektu: únor 2024 – listopad 2025

Spolupracující organizace:

Výzkumný ústav meliorací
a ochrany půdy, v.v.i.

Výzkumný ústav
rostlinné výroby

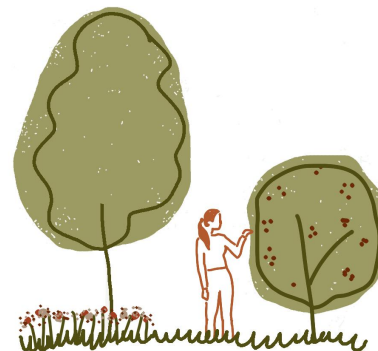
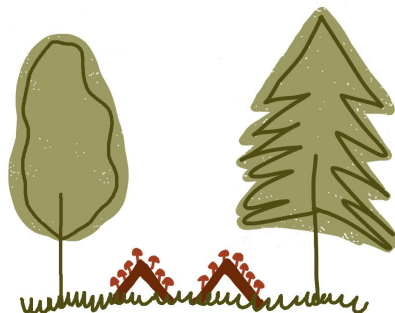
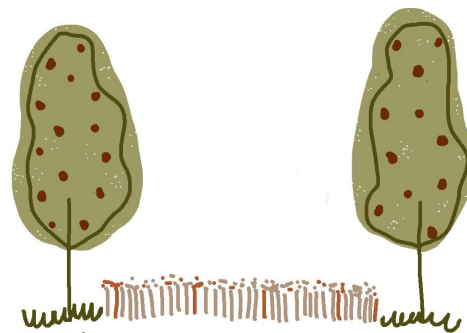
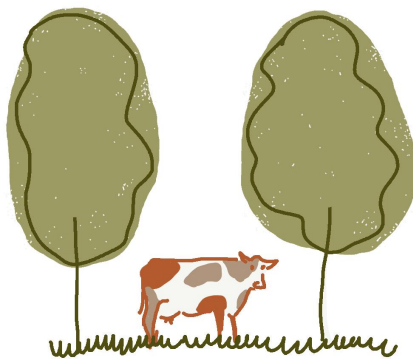
Zuzana Špaková

- projektantka agrolesnických systémů
- místopředsedkyně Českého spolku pro agrolesnictví
- MENDELU: bc. Zahradní a krajinářská architektura
- ČZU: ing. Landscape planning

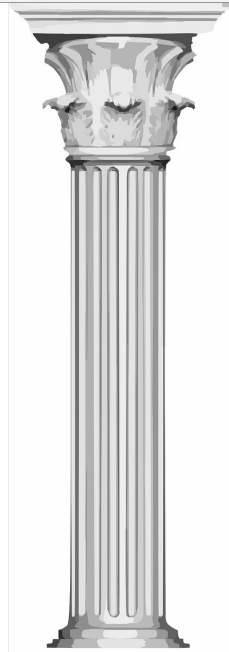

Kategorie

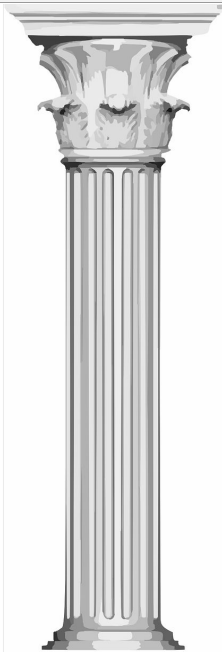
- Silvoorebné systémy
- Silvopastevní systémy
- Lesní zahrady, permakultura
- Syntropické zemědělství (= dynamické agrolesnictví)
- Vitiforestry
- Forest farming
- Větrolamy, biokoridory

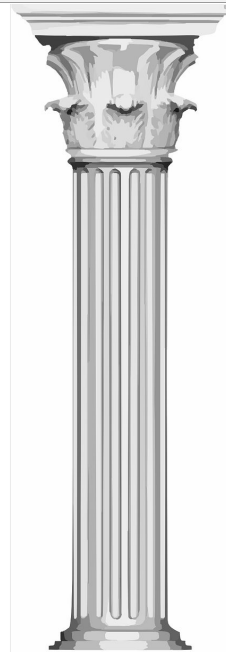
fungující agrolesnický systém

DESIGN

VÝSADBA

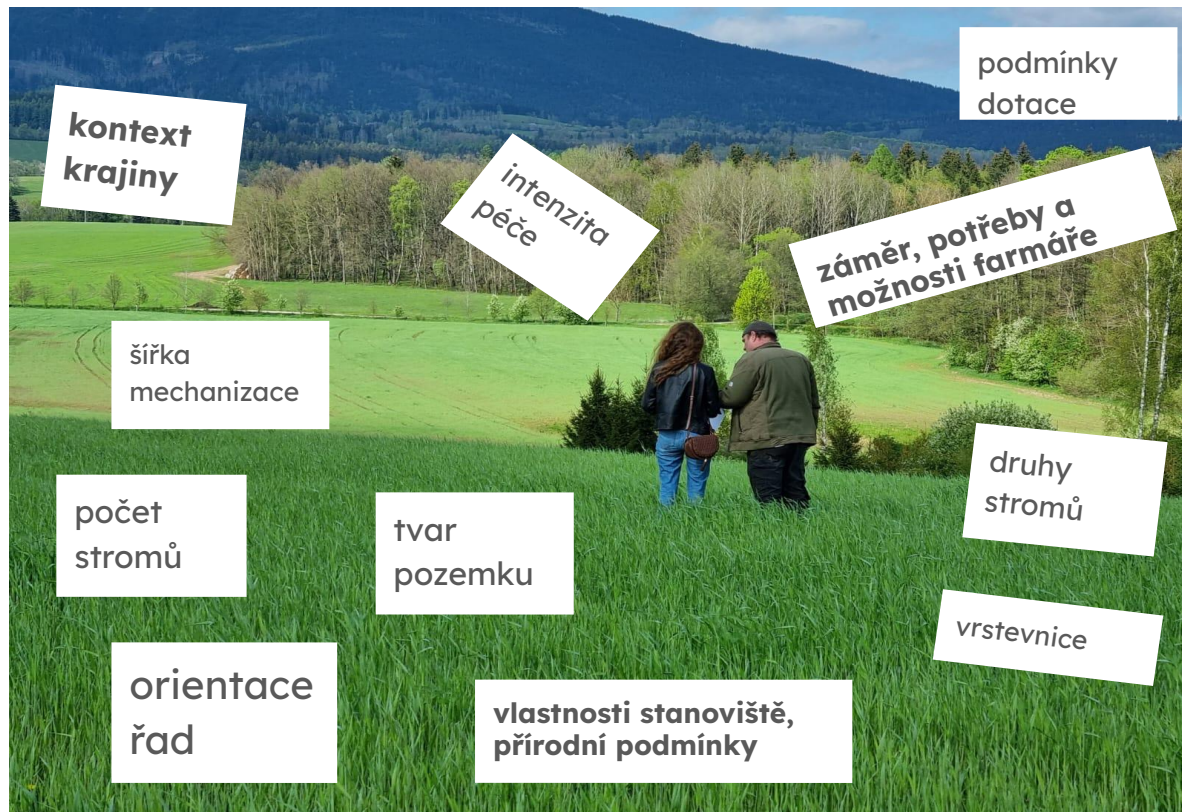

PÉČE!

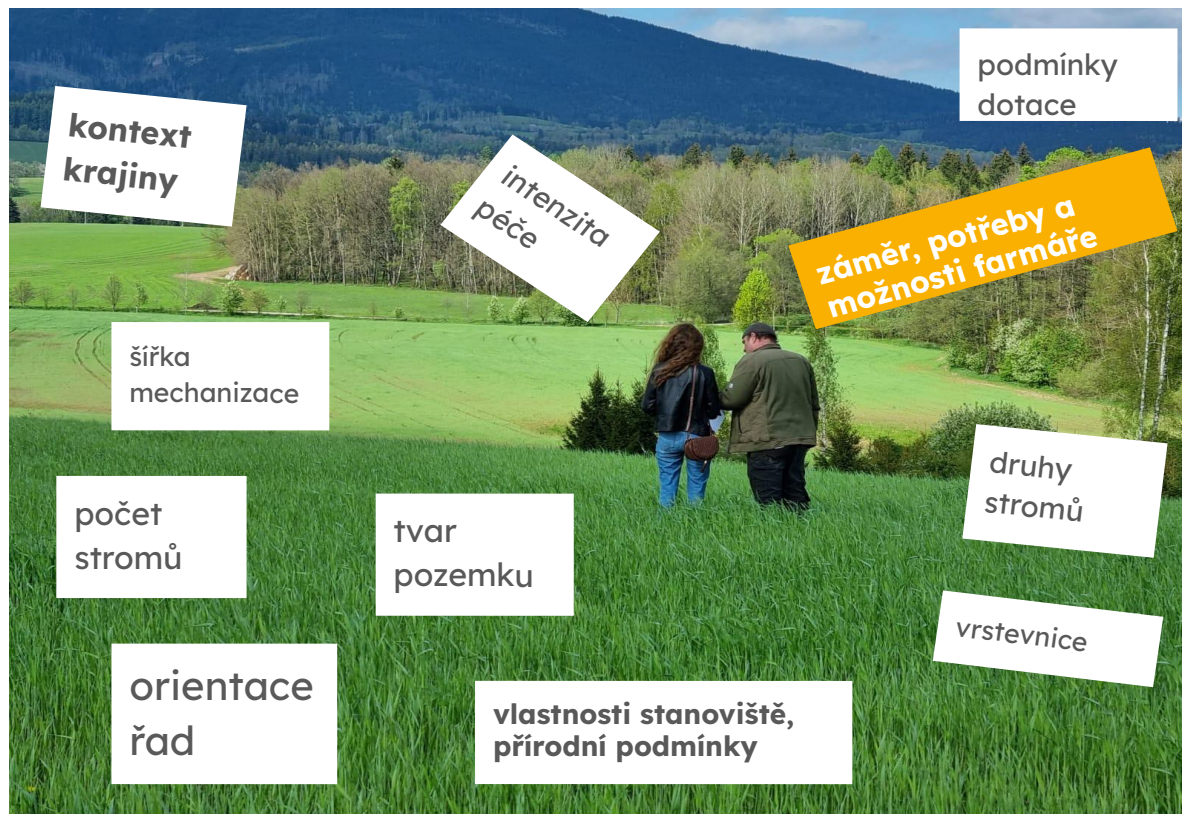
Zadání a analýzy

Proces navrhování

Proces navrhování

Záměr, potřeby a možnosti farmáře'ky

ZÁMĚR (PRIORITY)

Ekologie, Životní prostředí, diverzifikace produkce, adaptace na změnu klimatu, peníze, voda

POTŘEBY

Uživatelská přívětivost, řešení eroze a sucha, ...

MOŽNOSTI

Lidské zdroje

a dostupná mechanizace (výsadba, řez, zálivka, kontrola, dosadba, ...)

Finance

Čas

Analýzy

- půda, matečná hornina
- podnebí
- vegetace
- stanoviště - zamokření, skála, mraz. kotlina, ...
- land use v minulosti

ENVIDATA 9.0

analýza veřejně dostupných dat
o životním prostředí

Počasí

Voda

Ovzduší

Infografiky

O projektu

roční hodnoty

měsíční
hodnoty

denní hodnoty

hodnoty v
jednotlivá
roční období

měsíční
hodnoty v
jednotlivé roky

roční hodnoty
v jednotlivé
měsíce

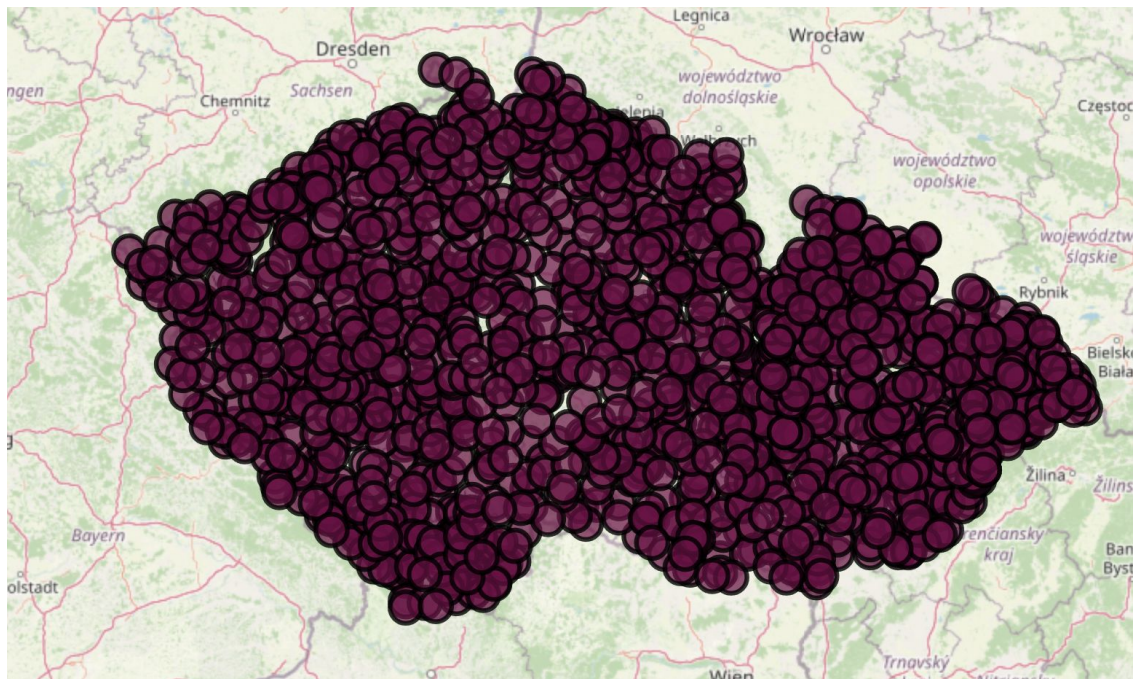
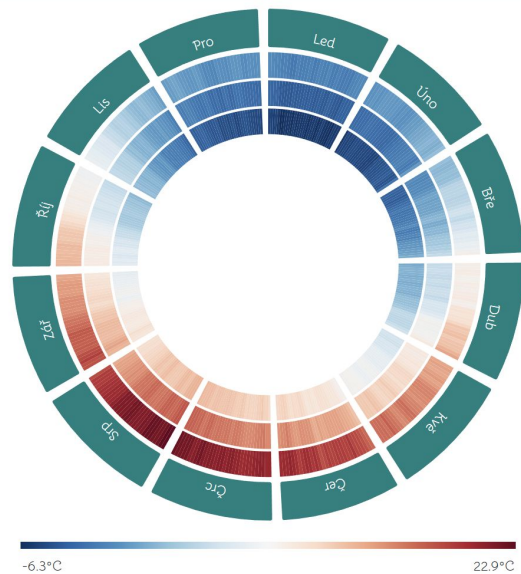

denní hodnoty
v jednotlivé
dny v roce

četnost
intervalů
srážek

Analýzy výškopisu

Vlastnosti reliéfu

Pole viditelnosti

Linie viditelnosti

Profil

Výpočet objemu

2D

3D

Najít adresu nebo místo

169,97

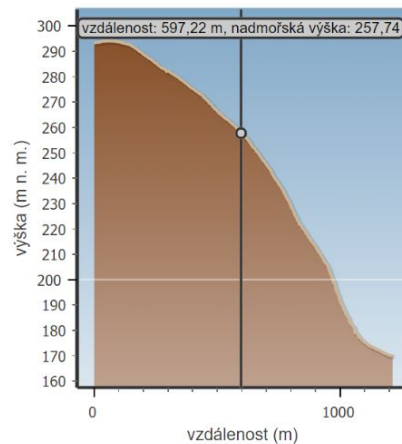
294,14

Zapnout režim Výpis souřadnic bodu

Profil

Délka linie (2D): 1214,05 m

Délka linie (3D): 1224,40 m

Délka dílků: 1,21 m

Počet dílků: 1001

Celkové klesání: 124,96 m

Celkové stoupání: 1,69 m

Max. nadmořská výška: 294,14

Min. nadmořská výška: 169,97

Dopady změny klimatu

Aktuální vývoj

Grafiky

Délka vegetačního léta

POPIS VRSTVY

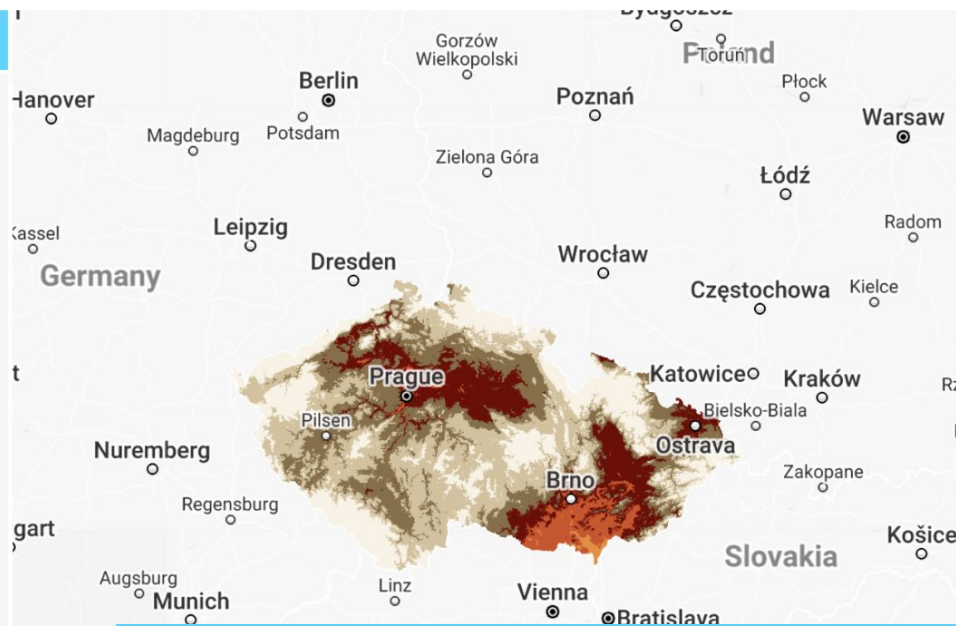
ZMĚNIT VRSTVU

Časová osa

Globální modely: [Střední a vysoké emise ČR](#) [Nízké emise ČR](#)
[Norsko](#)

Informace: [Metodika měření](#) [Adaptace](#)

Úvod do adaptace

Zemědělství

Lesnictví

Hydrologie

Lidské zdraví

Energetika

Města

SWOT analýzy

Silvoorebné agrolesnictví

Silvoorebné agrolesnictví

- důraz na omezení negativního vlivu stromů

půsol

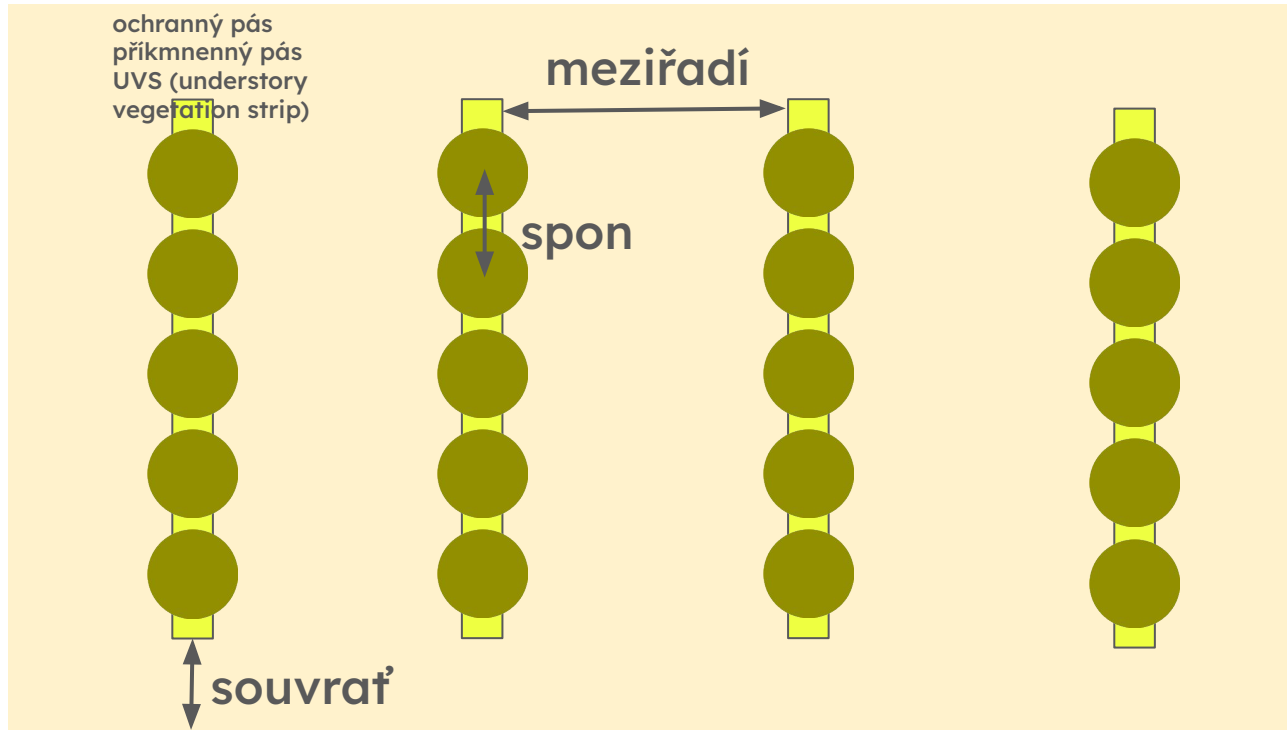

foto: Nicolas Haack

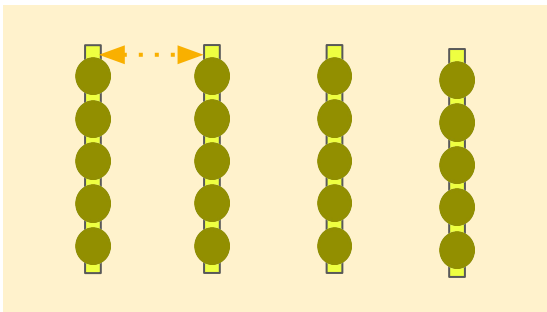

Silvoorebné agrolesnictví - Části

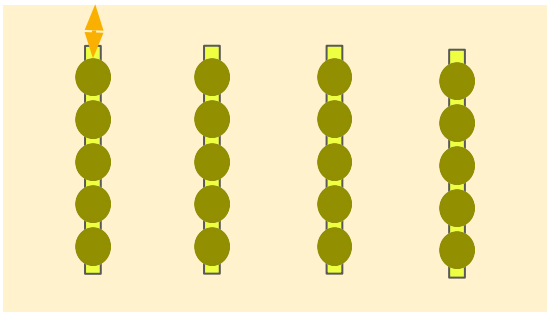
Meziřadí

- násobky největší mechanizace
- 25 - 35 m optimum pro ornou půdu

Souvrat'

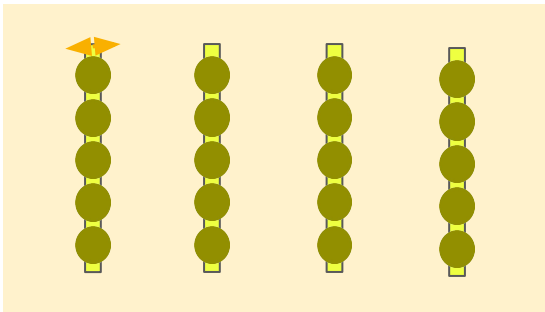
- otáčení mechanizace

Příkmenný pás, ochranný pás

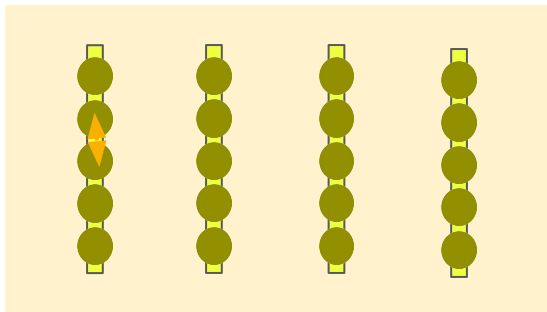
- ochrana stromu před mechanizací
- kořeny
- biodiverzita
- plevelle

Spon - hustota

- podle druhu stromů a záměru
- ovocné dřeviny na semenné podnoži
  - 7 — 15 m
- lesní dřeviny
  - min. 4 m, 7 — 8 m

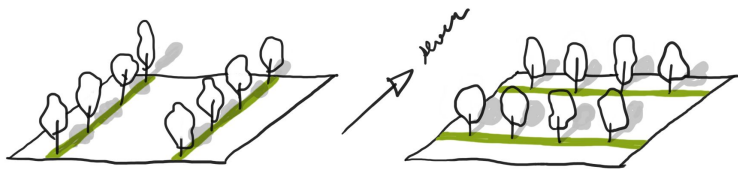
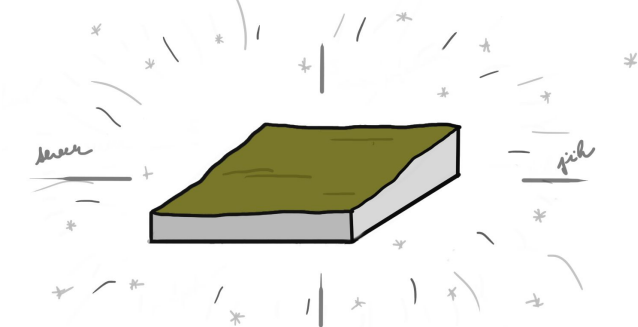

Spon - hustota

- dotace
  - 100 ks/ha
- 30 – 150 ks/ha výsadba
- 20 – 80 ks/ha finální stav

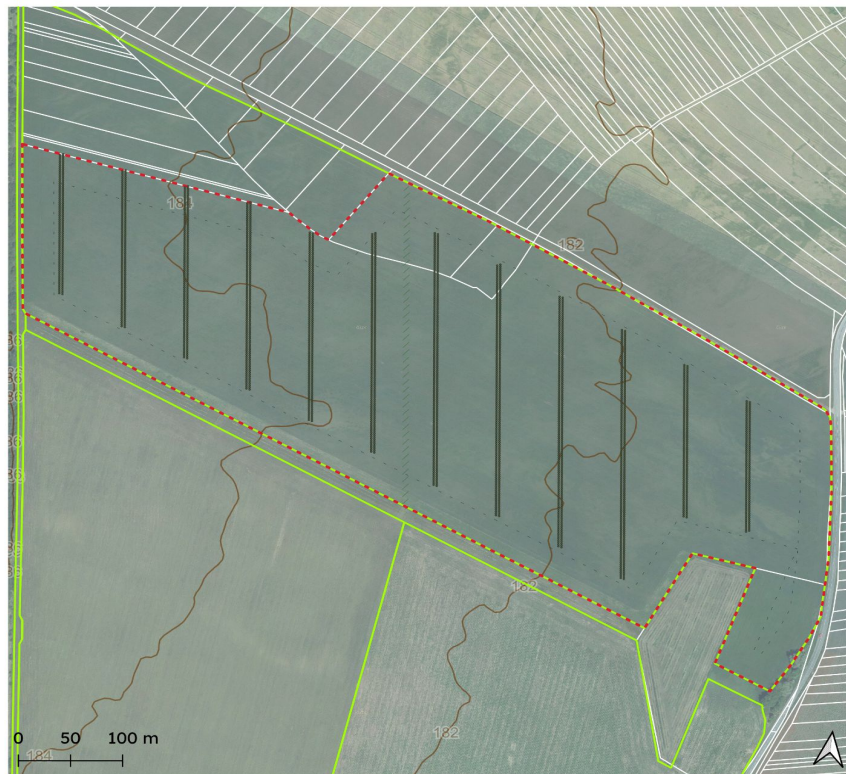
Orientace řad

- sever-jih, osvit plodiny
- vrstevnice
- převládající směr větru
- pojezdy

Orientace řad

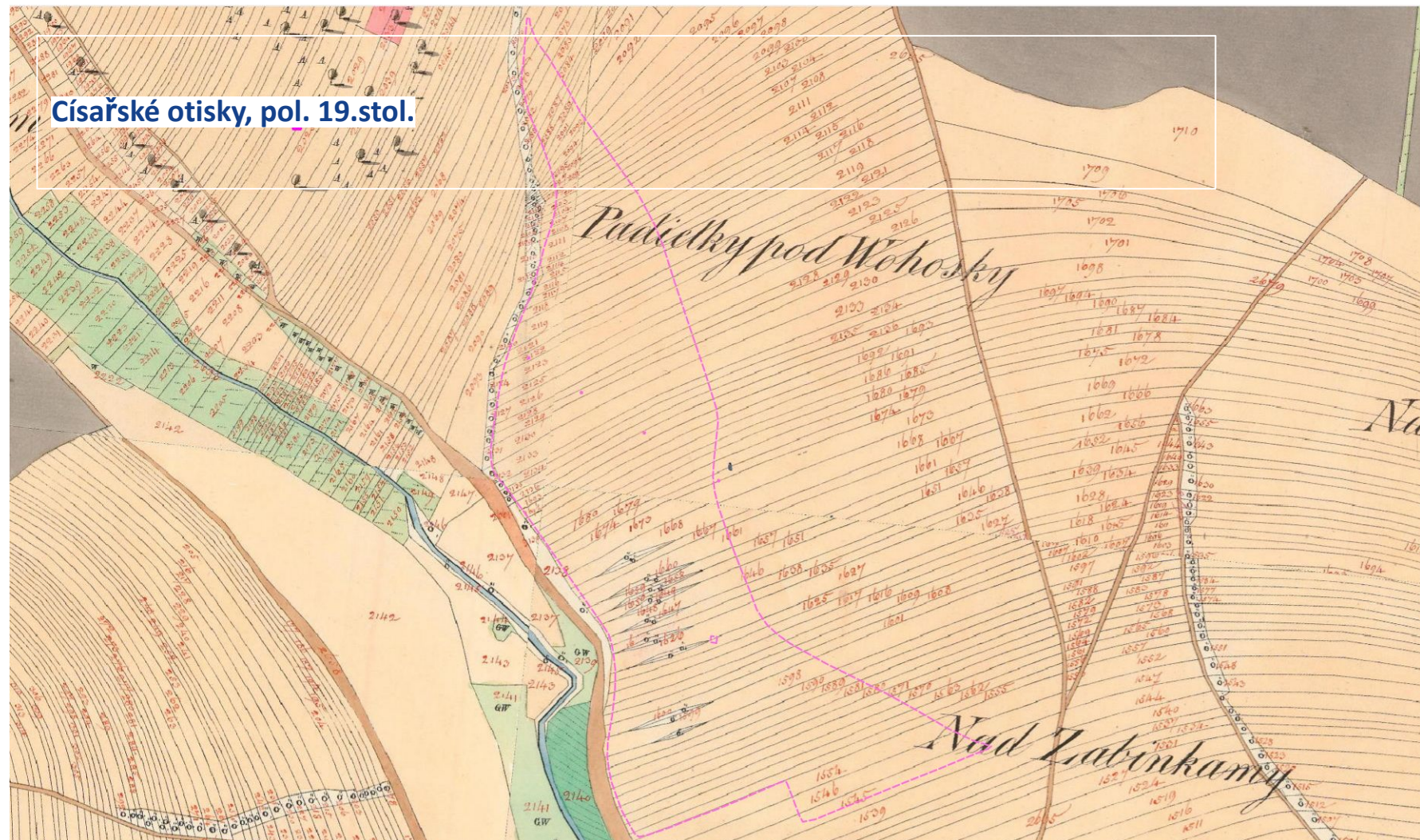
Projekt Velké Hostěrádky

8,78 ha

Císařské otisky, pol. 19.stol.

50.léta

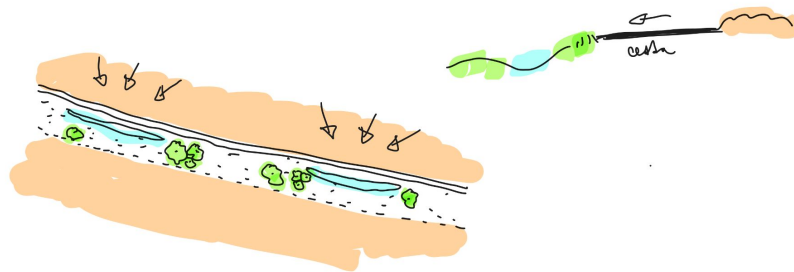
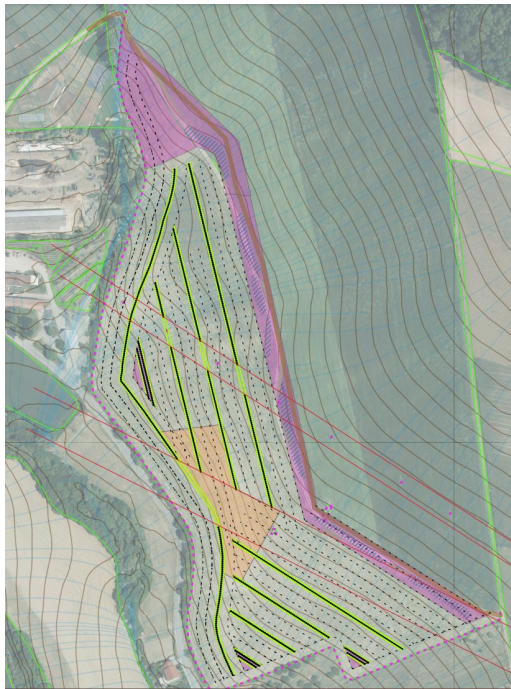
Projekt Velké Hostěrádky

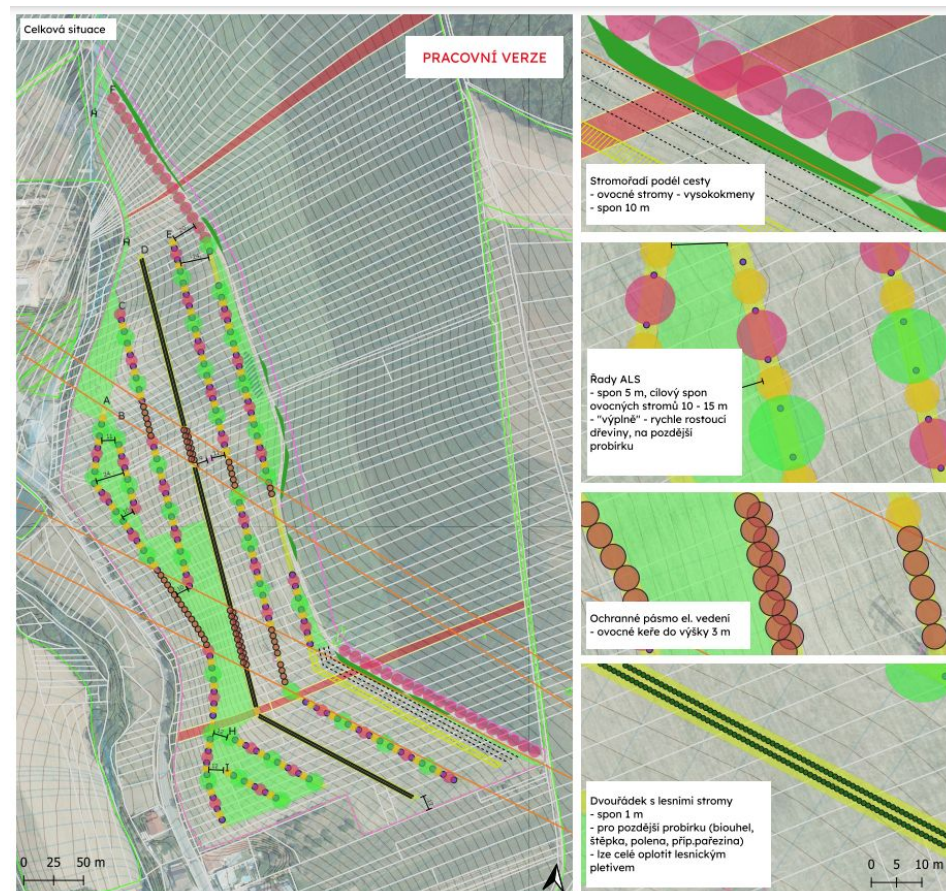
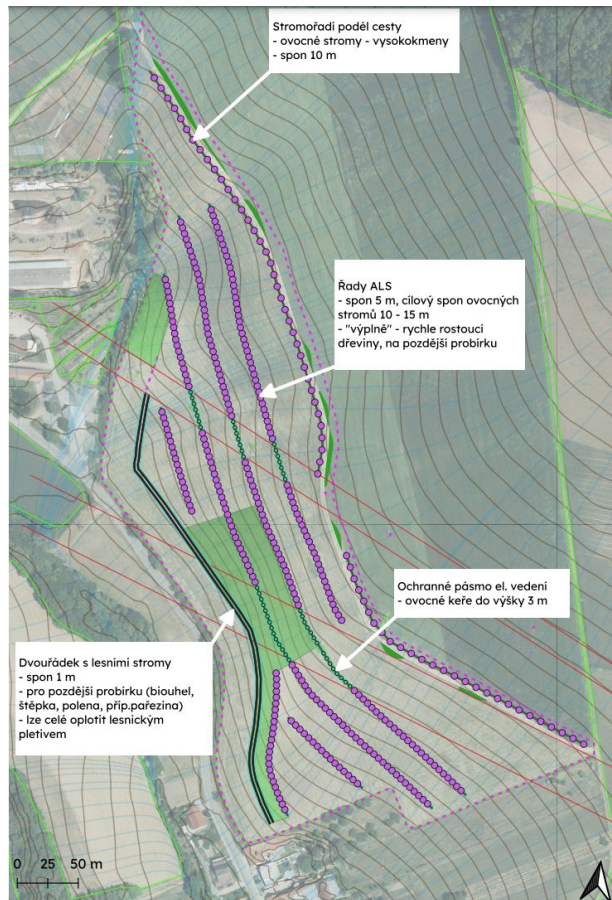
- Zadání
  - protierozní ochrana
  - zasakování vody - průlehy
  - pestrost druhů
  - optimalizace pojezdů a DPB

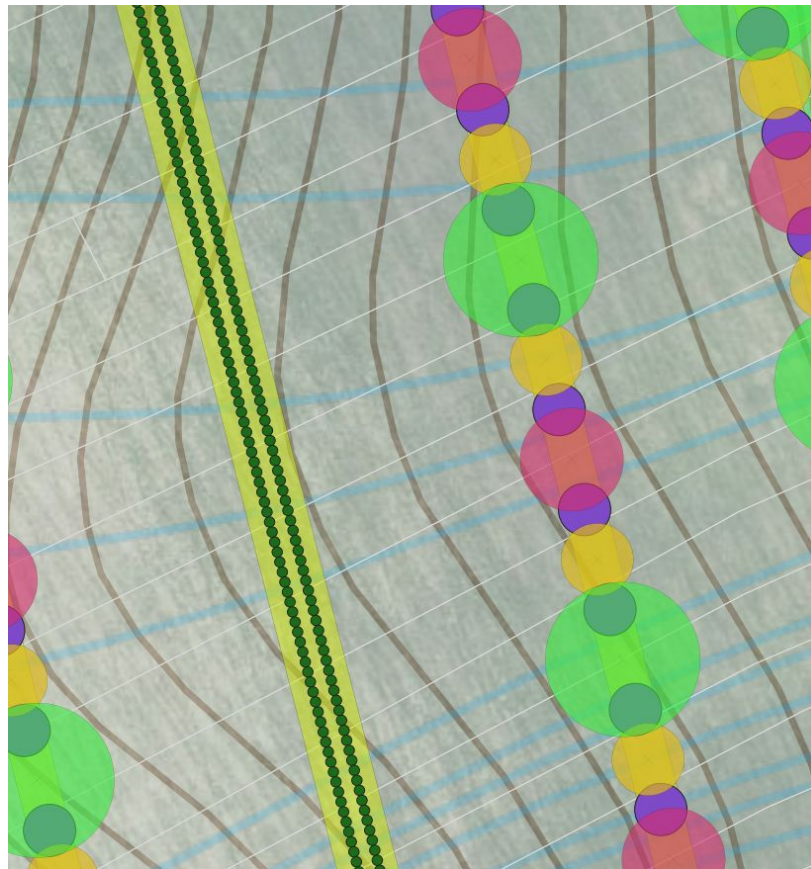
proces navrhování

schéma

Navrhované stromy [866]

- dub zimní [18]
- hrušeň obecná [6]
- hrušeň polníčka [17]
- jabloň domácí [10]
  - javor babyka [74]
  - javor mléč [294]
  - jeřáb břek [143]
- jeřáb oskeruše [3]
  - lípa srdčitá [70]
- líska turecká [17]
- mandloň obecná [12]
- moruše bílá [3]
- moruše černá [6]
- ořešák královský [48]
- slivoň [56]
  - topol černý [75]
- třešeň ptačí [14]

keře [65]

- bez černý [17]
- dřín obecný [14]
- líska obecná [17]

Projekt Dobré pole

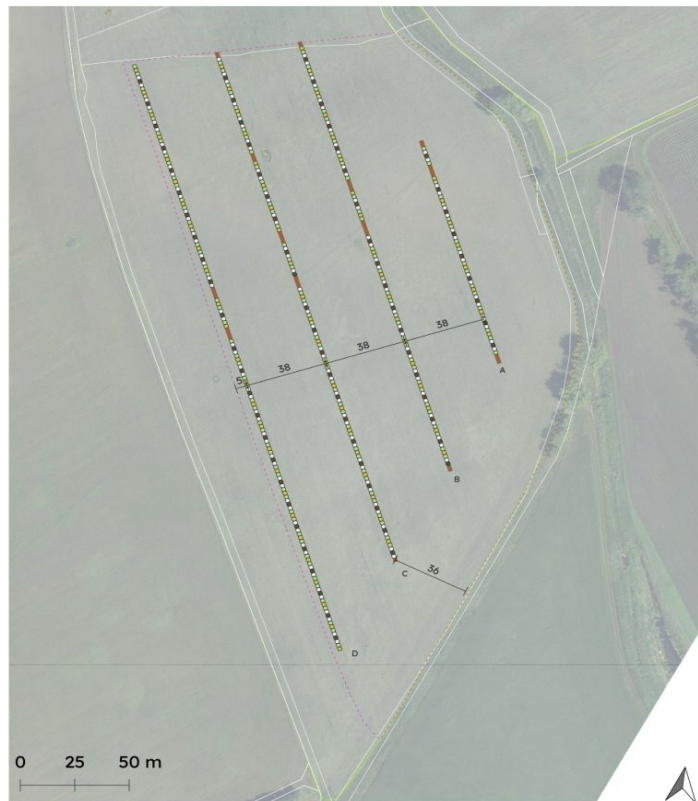

foto: Zeno Piatti

Projekt Štolmíř

- KPZ, zelinářka
- produkce ovoce, zpestření týdenních bedýnek

Silvopastevní agrolesnictví

Silvopastevní agrolesnictví

- volnějšší design
  - skupiny
  - solitery, rozvolněná výsadba
  - hustá pásová výsadba
  - linie
- dobytek
  - poškození dřevin
  - otravy
  - sklizeň

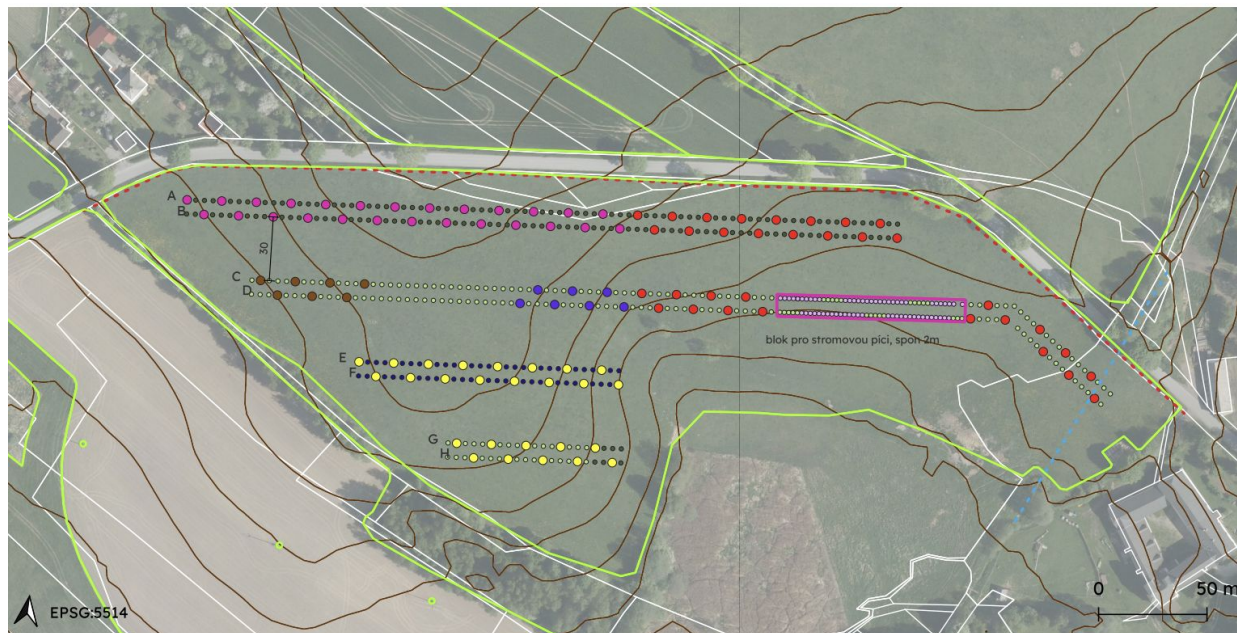

Projekt Horní Dubenky

Výsadbový plán

zadavatel: [ ] n
zpracovatel: Zuzana Spáková
červen 2023

STROMY [520]

- hrušeň obecná [26]
- jablonoň domácí [33]
- jasan ztepilý [46]
- javor mléč [130]
- lípa srdčitá [65]
- ořešák královský [7]
- slivoň švestka [7]
- topol osika [180]
- třešeň ptačí [26]

Spon stromů: 2 a 4 m

Vzdálenost meziřádků: 30 m

Vzdálenost meziřádků (dvouřádek): 6,5 m

DPB (5,23 ha, bez KP: 5,20 ha)

Hranice parcel KN

Komunikační vedení

Zatrubněný tok

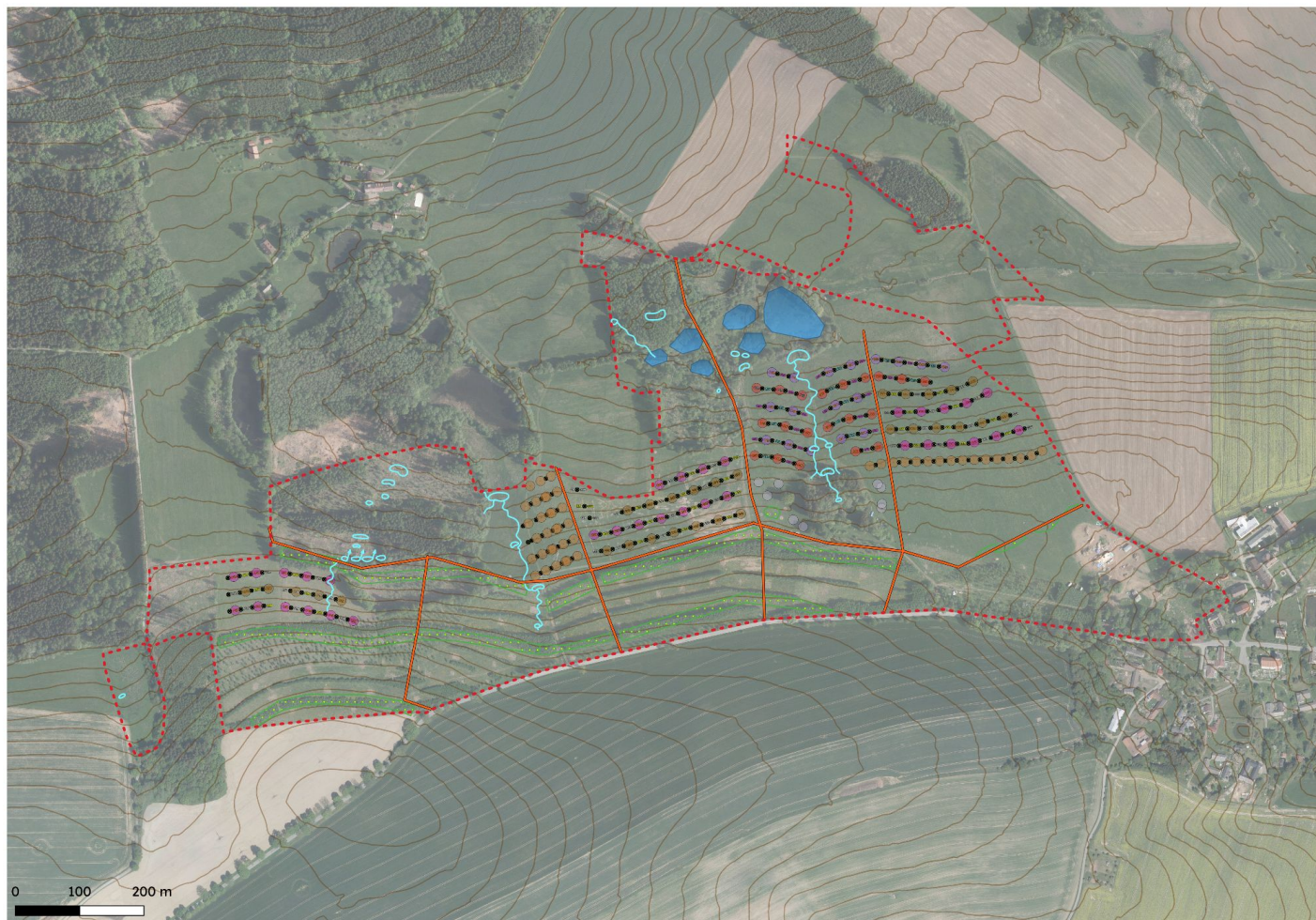

Projekt Lidmaň

Yeomans plow

Pastevní management

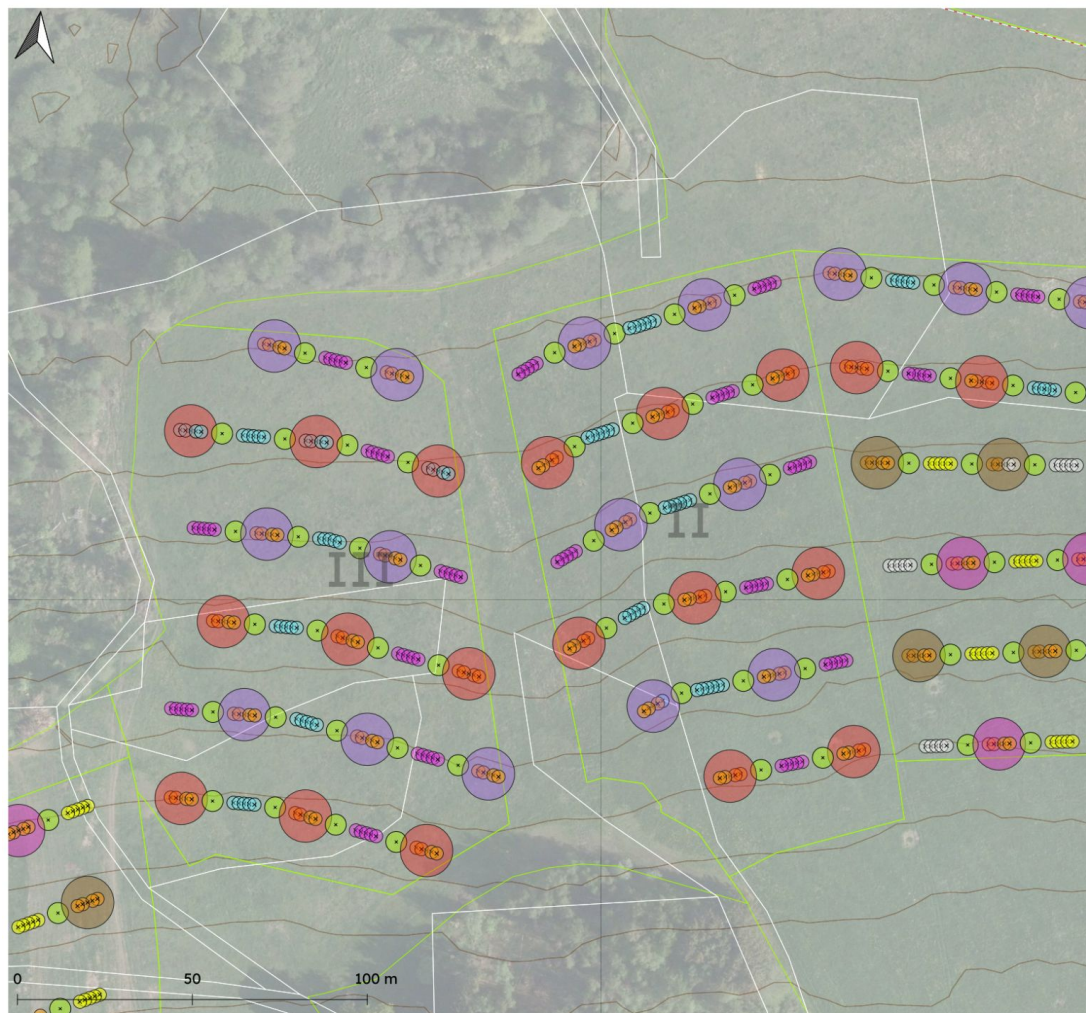
- Total Grazing metoda (Jaime Elizondo)
- ve vegetační době: 4 přesuny každé 2 h
- vegetační klid: stockpile + balíky sena

Návrh agrolesnického systému Refarma, k.ú. Lidmaň DPB 0604/36 a 0604/8 (710-1120) trvalý travní porost

Počet stromů II.: 139 ks
Počet stromů II.: 145 ks
Výměra DPB II: 1,39 ha
Výměra DPB III: 1,45 ha
Šířka mezířadí: 26 m
Spon stromů: 1,5 a 6 m

II.Dřeviny celkem [160]

- dub letní [6]
- jabloň lesní [8]
- lipa srdčitá [55]
- líska obecná [21]
- olše lepkavá [40]
- vrba košíkářská (9), vrba Smithova (21)
celkem [30]

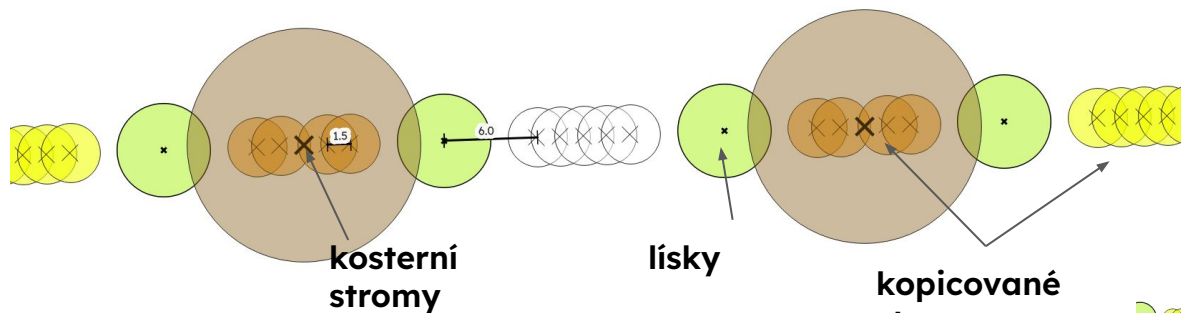
III.Dřeviny celkem [168]

- dub letní [7]
- jabloň lesní [9]
- lipa srdčitá [52]
- líska obecná [23]
- olše lepkavá [40]
- vrba košíkářská (17), vrba Smithova (20)
celkem [37]

- - - hranice areálu farmy
- hranice DPB
- hranice parcel
- vrstevnice 2 m

Schéma

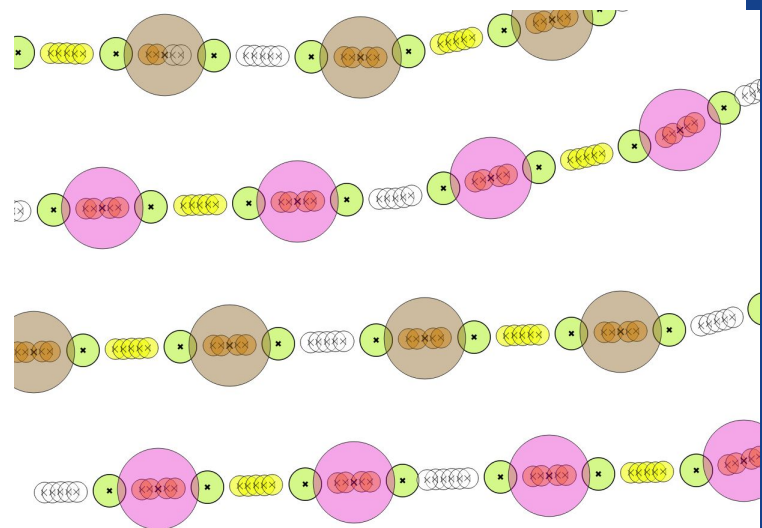
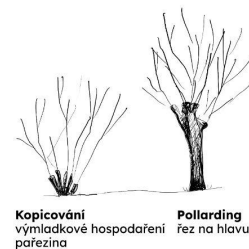
Kosterní stromy:

- ořešák
- kaštanovník
- jabloň lesní
- třešeň ptačí

odrůdová líska roubovaná na lísce turecké

Kopicované stromy pro krmné účely:

- moruše
- lípa
- jasan
- vrby

Výzvy

→ deadline (30.11.)

photo: Jacek Michalik

Ochrana stromu

- svařované pletivo (1,5 m výška)
- bavlněné úvazky (2 cm šířka)
- smrkové kůly (ø 6 cm, 2 m výška)

photo: Tadeas Michalik

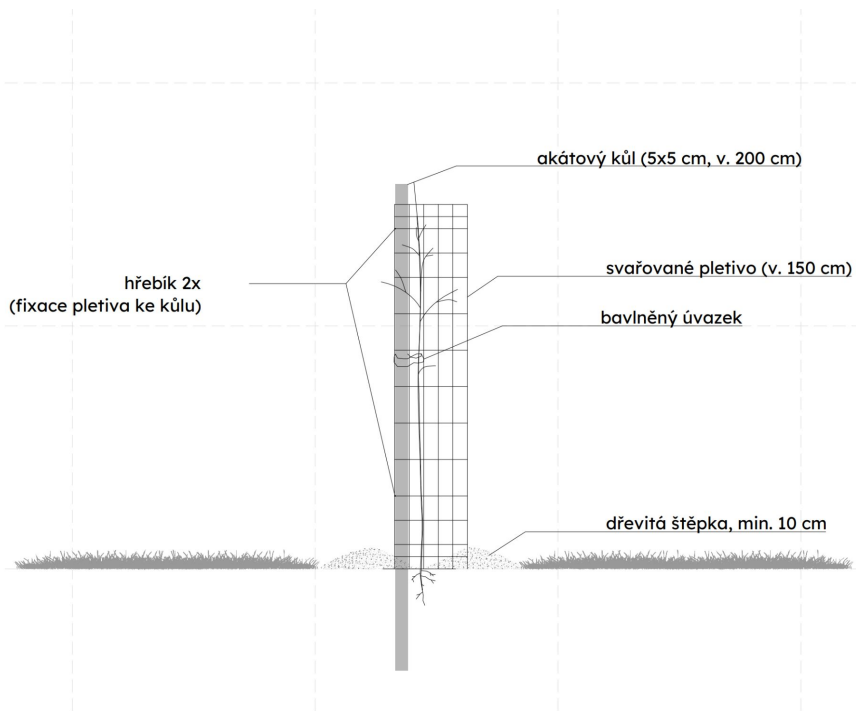

Výsadba a péče

Ochrana stromů před okusem

Dravci

- riziko polámaní terminálu a větví
- lov hrabošů

Péče

- rozvojová péče (do uchycení stromu na stanovišti)
  - zálivka
  - výchovný řez
  - mulčování, pletí
  - úprava kotvení a úvazků
- udržovací péče
  - seč trávy
  - vyvětřování
  - probírka
  - ořez kořenů

Vyvětřování

- bezsuký kmen - vyšší hodnota
- snížení zastínění
- průjezd mechanizace
- každoročně (prvních cca 10 — 15 let)

Zálivka

- mulč
  - snížení potřeby zálivky o 25 %
- hydrogel, biouhel
- zálivka

Nejčastější chyby

- nevhodně zvolená ochrana dřeviny (materiál, výška, ...)
- absence mulče
- absence výchovného řezu, vyvětřování

Náklady na založení

- 1000 Kč/ 1 strom (podpora PRV, 100 ks/ha)
- náklady
- projekt
- materiál, doprava
- práce
- faktory ovlivňující cenu
  - způsob zakládání (lesnický, zahradnický, hybridní)
  - svépomocí X firma